

*Олег Миколайович ЯЦЕНКО,
старший науковий співробітник
Інституту біографічних досліджень НБУВ,
кандидат історичних наук (Київ)*

ВИКОРИСТАННЯ ФОРМАЛІЗОВАНИХ МЕТОДІВ ПРИ УКЛАДАННІ ТЕКСТІВ ДЛЯ ВЕБ-САЙТА «УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ БІОГРАФІЧНИЙ АРХІВ»

Порушено проблему якісного наповнення контенту веб-сайта «Український національний біографічний архів», над формуванням якого працюють фахівці Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Наведено вимоги до текстів веб-сайтів, на конкретних прикладах розглянуто варіант використання формалізованих методів при укладанні рубрик УНБА.

Ключові слова: Український національний біографічний архів, веб-сайт, контент, формалізований метод.

Problem of high-quality filling of “Ukrainian National Biographic Archive” website content is touched, over formation of which specialists of the Institute of Biographical Researches of the Vernadsky National Library of Ukraine are working. Requirements to the texts of websites are given and a variant of formalized methods application, when composing UNBA headings, is regarded.

Key words: Ukrainian National Biographic Archive, website, content, formalized method.

Рассмотрена проблема качественного наполнения контента веб-сайта «Украинский национальный биографический архив», над созданием которого работают специалисты Института биографических исследований Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского. Представлены требования к текстам веб-сайтов, а также на конкретных примерах рассмотрен вариант использования формализованных методов при формировании рубрик УНБА.

Ключевые слова: Украинский национальный биографический архив, веб-сайт, контент, формализованный метод.

Побудова веб-сайта Українського національного біографічного архіву (далі – УНБА) є нині найактуальнішим за-

вданням Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – ІБД НБУВ), який із середини 90-х років минулого століття працює над наповненням комп’ютерної бази даних «Національна біографістика. Персоналії», яка налічує на сьогодні десятки тисяч імен визначних і маловідомих наших співвітчизників і осіб інших культур та народів, які зробили вагомий внесок в історію, науку, культуру нашої країни, з посиланнями на бібліографію, архівні джерела, іконографічні матеріали, а також різноманітні текстові додатки, коментарі тощо. Відтак, практичне розгортання структурних елементів і тематичних рубрик електронного «Українського національного біографічного архіву» та систематичне наповнення його біографічними, супровідними і довідковими матеріалами стало одним із ключових завдань науково-дослідної теми «Формування Інтернет-порталу „Український національний біографічний архів“: пошук, наповнення, опрацювання матеріалів», що з 2010 р. проводить ІБД НБУВ.

Веб-сайт УНБА повинен стати для широкого кола віддалених користувачів потужним засобом забезпечення доступу до українських біографічних інформаційних масивів, а, отже, – до культурної спадщини країни, тим самим втілюючи важливий принцип інформаційного суспільства – загальний доступ до інформації, освіти та культурних цінностей.

Мета нашої статті – узагальнити та систематизувати накопичений у ІБД НБУВ досвід формування комп’ютерних баз даних і сучасних досягнень інформаційних технологій задля ефективного та змістовного наповнення текстами рубрик УНБА, зокрема біобібліографічною інформацією з баз даних Інституту.

Повноцінне виконання веб-сайтом основних функцій визначається якістю його інформаційного наповнення (контента). Тому саме це питання повсякчас опиняється у центрі уваги вчених Україні та за її межами. Щодо діяльності сайтів, пов’язаних безпосередньо з культурним надбанням [6], виділяють наступні принципи їхньої якості: прозорість, ефективність, орієнтованість на користувача.

Тому, при побудові веб-сайта й укладанні технології підготовки якісного контенту необхідно враховувати, що

означені принципи реалізуються лише за умови, що його інформаційне наповнення релевантне, просте та доступне для користувача.

Утворення контенту веб-сайта нерозривно пов'язане з підготовкою текстів для наповнення його рубрик і підрубрик. Вимоги, що висуваються до текстів для веб-сайтів, можуть бути поділені на загальні, що стосуються всіх інформаційних ресурсів, і специфічні — характерні для мережевих інформаційних ресурсів.

До загальних вимог, що висуваються до всіх текстів, включаючи тексти для веб-сайтів, належать: повнота, точність, логічність, послідовність, структурованість, чіткість та ясність викладу матеріалу; відповідність літературним нормам української мови.

До специфічних вимог, які характеризують форму представлення інформації в мережі, належать: лаконічність, порціонність та обов'язкова наявність рубрик; диверсифікація різних стилів представлення інформації (офіційного, наукового, публіцистичного, розмовного) в залежності від типу сайту та функцій, які він виконує; гіпертекстова форма представлення інформації [1].

Щодо недоліків веб-сайтів, то до основних зараховують: неповноту або надлишок інформації, її різноманітність та неструктурованість; невідповідність мові та стилю представлення інформації статусу, типу сайту і типові рубрик контенту сайту; складність сприйняття інформації; монотонність подачі інформації; переважання тексту над ілюстративним матеріалом; перенесення у склад контенту веб-сайту типової для традиційних документів, але не характерної для веб-простору лінійної форми представлення інформації. Веб-сайти, контент яких має означені недоліки, навіть при релевантності його змісту запитам користувачів, не будуть оцінені ними як якісні [1].

Робота з підготовки текстів для веб-сайтів є доволі складним і трудомістким завданням, вирішення якого не забезпечене необхідним теоретичним, технологічним і методичним інструментарієм. Ситуація ускладнюється фрагментарністю опису технології створення сайту, відсутністю типових схем контенту веб-сайтів, невідпрацьованою довідковою та інструктивно-методичною базою для створення веб-сайтів.

Для подолання цих проблем і підвищення якості текстів при побудові веб-сайта УНБА пропонуємо скористатися досвідом використання методів формалізації, а точніше, формалізованих методів аналізу та синтезу інформації [1–5].

У бібліотечно-інформаційній діяльності формалізовані методи роботи з інформацією асоціюються з процесами згортання інформації та утворенням різних вторинних документів.

Традиційними областями застосування формалізованих методів, де обґрунтовано доведено їхню ефективність, є технології згортання інформації: анотування, реферування, укладання оглядів. Ці методи забезпечують підвищення якості вторинних документів за рахунок: зниження суб'єктивізму бібліотечно-інформаційних фахівців, надання користувачеві можливості чіткої орієнтації у текстах вторинних документів; масового відтворення результатів формалізованого згортання; зменшення часових, інтелектуальних та інших трудових витрат на аналітико-синтетичну переробку інформації.

Формалізовані методи також використовуються у технологічних процесах ІБД НБУВ, фахівці якого щоденно вирішують складне інтелектуальне завдання — виявлення у текстах первинних документів основних біографічних даних на осіб причетних до історії та культури України, відокремлення суттєвої інформації від другорядної та занесення її у відповідні поля комп'ютерних баз даних.

Водночас, формалізовані методи здатні також забезпечити суттєве підвищення ефективності роботи при використанні їх у технологіях розгортання інформації.

Суть методики формалізованого укладання тексту зводиться до орієнтації на завчасно виділений перелік відносно самостійних фрагментів — *аспектів змісту*. При цьому для кожного аспекту встановлюється певна сукупність тільки йому характерних формальних ознак (маркерів), які однозначно обумовлюють його зміст.

Термін *формалізація* в контексті завдань, які розглядаються, може тлумачитися як аспектно-маркерний метод представлення змісту певної тематичної рубрики або підрубрики контенту веб-сайта з використанням переліку завчасно заданих для неї аспектів та відповідних до них маркерів.

Використання аспектно-маркерного метода представлення змісту рубрики або підрубрики контенту веб-сайта передбачає попереднє визначення виду рубрики. Як правило, для опису контенту сайту використовуються рубрики двох видів: довідково-інформаційного характеру («Новини», «Заходи», «Проекти», «Персоналії(особи)» та ін.) та комунікативного характеру («Питання – відповідь», «Питання, що найчастіше задають» та ін.) [1].

Варто зазначити, що рубрики довідково-інформаційного характеру у складі контенту веб-сайта можуть відображати об'єкти як одиничного (на прикладі УНБА це підрубрики «Положення про Інститут біографічних досліджень», «Біографістика як спеціальна історична дисципліна», «Про проєкт» та ін.), так і узагальненого типу («Новини», «Особі (персоналії)», «Ресурси біографічної та біобібліографічної інформації» та ін.). При цьому відтворення об'єктів як одиничного, так і узагальненого типу у складі контенту веб-сайта за допомогою аспектно-маркерного метода зводиться до виконання нескладного алгоритмічного порядку:

- ознайомлення з уніфікованим описом конкретної рубрики (або підрубрики), що включає максимально повний перелік усіх аспектів її змісту;
- вибір із переліку аспектів змісту, що підлягають висвітленню у складі тексту тієї чи іншої рубрики (підрубрики);
- конструювання у відповідності із заданим переліком аспектів змісту тексту рубрики (підрубрики) та відповідних їм маркерів тексту рубрики (підрубрики) веб-сайта.

Укладання уніфікованих описів може бути здійснене за допомогою повного запозичення готових схем описів об'єктів, розробки власних схем опису об'єктів, поєднання запозичених і самостійно розроблених схем опису об'єктів (комбінований спосіб). Використання комбінованих способів структурування описів об'єктів здійснюється у тих випадках, коли набір наданих у запозичених описах характеристик об'єкта є недостатнім для його відображення на веб-сайті [1].

Нижче, на прикладі підготовки текстів рубрик «Новини» та «Особі (персоналії)», пропонується технологія формування та наповнення рубрик і підрубрик УНБА. Різниця між

цими двома рубриками полягає у відмінності їхніх аспектів змісту, кількості маркерів у структурі рубрик та розбіжності у джерелах отримання даних.

Особливістю укладання текстів рубрики «Новини» є проста структура (невелика кількість маркерів) і відбір даних з різних джерел. Фахівці Кемеровського державного університету культури та мистецтв, проаналізувавши тексти повідомлень новин із різних сайтів закладів культури, виділили всі представлені в них аспекти змісту. Як наслідок, були встановлені сім аспектів змісту, що використовувалися у більшості (більше 50 %) проаналізованих повідомлень. В узагальненому вигляді вони можуть бути представлені семантичною формулою:

Коли + Де + Про що + Хто + Що зроблено (Що представлено) + Як + Тому

Відповідно до цієї формули уніфікована схема тексту рубрики «Новини» будь-якого веб-сайта установи культури повинна містити наступні аспекти: час події; місце події; предмет розгляду (подія, тема, проблема); особи (установи), що приймають участь у події; характеристика події; результати, висновки; оцінка події [1]. Цей досвід пропонується взяти до уваги й при формуванні та наповненні рубрики «Новини» УНБА.

В якості прикладу, у таблиці 1, наведено аспектну структуру висвітлення новин, побудовану у відповідності з поданою вище семантичною формулою.

Таблиця 1

Аспектна структура тексту рубрики «Новини»

Аспект змісту	Текст
Час події	8 червня 2011 р.
Місце події	Національний бібліотеці України імені В. І. Вернадського.
Предмет розгляду (подія, тема, проблема)	Сьомі Чишківські читання.

Особи (установи, організації), що приймають участь у події	У роботі круглого столу взяли участь науковці Інституту біографічних досліджень та інших підрозділів НБУВ, академічних інститутів, викладачі вищих навчальних закладів міст України.
Характеристика події	Читання є традиційним щорічним науковим зібранням, де обговорюються теоретичні та методичні проблеми розвитку біографічних досліджень, біобібліографії; стан і завдання висвітлення у історико-біографічній і культурологічній літературі життєвого та творчого шляху видатних діячів України минулих століть.
Результати, висновки	Організатори Біографічних читань сподіваються на продовження плідної співпраці з усіма ентузіастами біографічних досліджень і готові опублікувати наукові статті, підготовлені на основі заявлених у програмі Сьомих Біографічних читань доповідей і повідомлень, у черговому випуску продовжуваного збірника наукових праць «Українська біографістика».
Оцінка події	Біографічні читання ще раз засвідчили значну зацікавленість науковців у піднесенні теоретичного та науково-методичного рівня біографічних студій, розширенні їх проблемно-тематичного діапазону, постановці нових наукових проблем, спрямованих на більш глибоке осягнення історичного та культурного поступу України.

У вигляді зв'язаного тексту ці відомості виглядають так:

«8 червня 2011 р. у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулися Сьомі Чишківські читання. В роботі круглого столу взяли участь науковці Інституту біографічних досліджень та інших підрозділів НБУВ, академічних інститутів, викладачі вищих на-

вчальних закладів міст України. Читання є традиційним щорічним науковим зібранням, де обговорюються теоретичні та методичні проблеми розвитку біографічних досліджень, біобібліографії; стан і завдання висвітлення у історико-біографічній та культурологічній літературі життєвого та творчого шляху видатних діячів України минулих століть. Організатори Біографічних читань сподіваються на продовження плідної співпраці з усіма ентузіастами біографічних досліджень і готові опублікувати наукові статті, підготовлені на основі заявлених у програмі Сьомих Біографічних читань доповідей і повідомлень, у черговому випуску продовжуваного збірника наукових праць «Українська біографістика». Біографічні читання ще раз засвідчили значну зацікавленість науковців у піднесенні теоретичного та науково-методичного рівня біографічних студій, розширенні їх проблемно-тематичного діапазону, постановці нових наукових проблем, спрямованих на більш глибоке осягнення історичного та культурного поступу України».

Для ІБД НБУВ нагальною проблемою є представлення на веб-сайті УНБА біобібліографічної інформації, накопиченої в базах даних інституту. Вирішення цього питання потребує розробки схеми опису об'єктів на сайті та перенесення інформації з баз даних.

До прикладу, основна розбіжність рубрики «Особи (персоналії)» та попередньо розглянутої полягає в одержанні даних для формування текстів — основні відомості отримуються з баз даних «Персоналії», «Джерела» та «Іконографія». Відповідно, структура цієї рубрики складніша — має кілька рівнів. Тому, при укладанні текстів рубрики «Особи (персоналії)» стає актуальним використання формалізованого методу.

При формуванні структури цього розділу фахівцями ІБД НБУВ врахований склад, будова та особливості баз даних біобібліографічної інформації. Для формування сторінки відображення біографічних, бібліографічних та супутніх даних про осіб в УНБА створена формалізована форма (схема опису об'єктів) і встановлена відповідність аспектів змісту розділу «Особи (персоналії)» з співвідносними полями баз даних. Се-

мантична формула сторінки відображення інформації про осіб може бути представлена наступними аспектами:

Головне ім'я/прізвище¹ з варіантами² + Дати життя + Місце народження, смерті та поховання + Дефініції + Анотація + Біографічні статті з довідкових видань + Бібліографія та архівні матеріали + Іконографія + Аудіо та відео матеріали + Електронні ресурси + Зв'язок з іншими особами + Коментарі

Оскільки кожний представлений у цій формулі аспект відповідає декільком елементам (полям), які утримуються в базах даних ІБД НБУВ, вона набагато складніша за формулу, виведену для рубрики «Новини». Водночас, при формуванні таблиці відповідностей слід враховувати, що окремі розділи мають підрозділи (скажімо: «Бібліографія та архівні матеріали» містить підрозділи «Твори», «Література про», «Архівні матеріали» та ін.).

У таблиці 2 представлено співвідношення аспектів змісту з полями баз даних ІБД. Третя колонка містить зразки текстів, отриманих із відповідних полів цих баз даних.

Таблиця 2

Відповідність аспектів змісту полям баз даних зі зразком тексту з бази даних

Аспект змісту	Назва поля(ів) баз даних	Текст з бази даних
Головне ім'я/прізвище з варіантами	Головне ім'я (початковий елемент введення)	Антонов
	Головне ім'я (інші елементи, крім початкового)	Олег Костянтинович

¹ Умовне поняття, яке містить прізвище, ініціали чи ім'я (імена); прізвище та ім'я по батькові; псевдонім, особове ім'я або прізвисько в якості прізвища — для якої встановлено статус головного ім'я/прізвища. За цією інформацією визначається розташування імені/прізвища особи в алфавітному ряду (сортованих списках).

² Варіанти імені/прізвища особи (дівооче, за чоловіком, світське, справжнє, чернече, псевдоніми, криптоніми, альтернативна форма представлення імені/прізвища іншими мовами та ін.).

Дати життя	Дата народження ³ Дата смерті ⁴ Додаткові дані народження, смерті ⁵	04.04.1984 25.01(07.02).1906
Місце народження та смерті	Місце народження Місце смерті Місце поховання	с. Тройця, нині — смт Троїцьке Подольського р-ну Московської обл., РФ Київ Байкове кладовище (Київ)
Дефініції ⁶	Дефініція	рос., укр. авіаконструктор, державний і громадський діяч, художник
Анотація ⁷	Анотація	Генеральний конструктор літакобудування (1962), академік АН УРСР (1967), АН СРСР (1981). Автор понад 200 наукових праць з питань літакобудування та планеризму. Під його керівництвом створено 52 типи планерів і 22 типи літаків, у том числі самі великі у світі АН-22 «Антей» та АН-124 «Руслан». Засновник Авіаційного науково-технічного комплексу у Києві. Герой Соціалістичної Праці (1966). Заслужений діяч науки УРСР (1976). Лауреат Державної премії УРСР (1952), Ленінської премії (1962), Державної премії України (1976), премії ім. М. Янгеля (1984)
Біографічні статті з довідкових видань	Назва джерела з вихідними даними Прикріплений(і) файл(и) з текстом статті Назва джерела з вихідними даними Прикріплений(і) файл(и) з текстом статті	1. Українська Радянська Енциклопедія: у 12 т. — К., 1977. — Т. 1. — С. 213 0000001510_0000470.htm 2. Енциклопедія історії України. — К., 2003. — Т. 1. — С. 104–105. 0000001510_0003137.htm 3.

³ Поле утримує повну (дд/мм/рррр) дату народження, де дд — день, мм — місяць, рррр — рік.

⁴ Поле утримує повну (дд/мм/рррр) дату смерті, де дд — день, мм — місяць, рррр — рік.

⁵ Будь-які неповні дати, дати за новим і старим стилем, які стосуються життя особи, разом зі словами, що вказують на зміст дат.

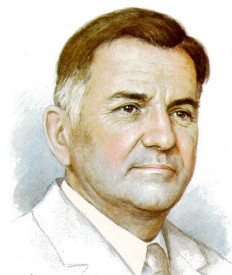
<u>Бібліографія та архівні матеріали</u>	Тип бібліографії БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела» Прикріплений(і) файл(и) з текстом статті Бібліографічний запис з БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела»	Твори особи 1. Теория полета на планере. М., 1933. 2. На крыльях из дерева и полотна. М., 1962. 0000001510_0005287.htm 3. Десять разів спочатку. К., 1973 4. Союз крылатых. К., 1989 (соавт). 5. Планеры. Самолёты. К., 1990
	Тип бібліографії БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела» Прикріплений файл з текстом Бібліографічний запис з БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела» Бібліографічний запис з БД «Джерела»	Література про 1. Олег Константинович Антонов. К., 1982. 0000001510_0005687.pdf 2. <i>Моисеев В. А.</i> «... Интересно будет знать» : беседы с генер. авиаконструктором О. К. Антоновым. К., 1996. 3. О. К. Антонов — многогранность таланта. К., 2006. 4. <i>Якубович Н.</i> Неизвестный Антонов. М., 2009. 5. Планеры О. К. Антонова. К., 2010.
	Тип бібліографії БД «Джерела» Запис з БД «Джерела» Запис з БД «Джерела»	<u>Архівні матеріали</u> 1. Державний архів м. Києва. Ф. № Р–1530, 47 од.зб., 1930–1977. 2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Інститут архівознавства. Ф. 197.

⁶ **Дефініція** (лат. definitio) — коротке визначення якогось поняття, яке відображає істотні ознаки — є ключовим елементом структури наукового апарату конкретних галузей знання і являє собою семантичне ядро пояснення явищ світобудови, природи, соціуму тощо. Містить окремі слова, словосполучення, які ідентифікують ознаки виду чи напрямку діяльності особи.

<u>Іконографія</u>	Джерело, звідки отримані зображення Файл зображення Супровідний текст до зображення	НБУВ, Інститут архівознавства, ф. 197, оп. 1 (особ. ф. А.). 0000001510_1.jpg Фото О. Антонова (1946)
<u>Аудіо та відео матеріали</u>	Джерело отримання <u>аудіо- та відеоматеріалів</u> <u>Аудіо- або відеозапис</u> <u>Коротка анотація змісту</u>	video_0000001510_1.3gp <i>Репортаж з новин, присвячений 105-літтю з дня народження О. К. Антонова</i>
<u>Електронні ресурси</u>	Назва електронного ресурсу IP-адреса або бібліографічний опис CD, DVD <u>Коротка анотація змісту</u> Назва електронного ресурсу IP-адреса або бібліографічний опис CD, DVD <u>Коротка анотація змісту</u>	1) Олег Антонов http://www.antonov.com/about/jubilee/index.xml <i>У цьому розділі сайту державного підприємства «Антонов» відтворено життєвий шлях О. К. Антонова, репродукцію його картин, фотогалерею, в тому числі літаків видатного авіаконструктора та інші цікаві матеріали.</i> 2) АНТОНОВ Олег Константинович http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_colier/7272/%D0%90%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%9D%92 <i>Представлено посилання на електронні ресурси, енциклопедичні та довідкові видання де розміщено інформацію про О. К. Антонова</i>
<u>Зв'язок із іншими особами, коментарі</u>	<u>Зв'язок із іншими особами</u> Примітки й уточнення, підготовлені фахівцями	Балабуев П. В.

⁷ Лаконічний і точний виклад біографічних даних, де відсутні оцінки та рекомендації. Перелік здобутків особи, її заслуг (у світовому, українському, регіональному масштабі), родинних зв'язків з відомими особами, найважливіших нагород і відзнак.

Відтворення біографічних, бібліографічних та супутніх відомостей на персональній сторінці у вигляді зв'язаного тексту.

Олег Костянтинович АНТОНОВ

25.01(07.02).1906, с. Троїця,
тепер смт Троїцьке Подольського р-ну
Московської обл., РФ – 04.04.1984, Київ,
похований – Байкове кладовище (Київ)

рос., укр. авіаконструктор, державний і громадський діяч, художник

Біографічні статті
з довідкових видань

Іконографія

Бібліографія та архівні матеріали

Аудіо- та відео матеріали

Електронні ресурси

Коментарі

Генеральний конструктор літакобудування (1962), академік АН України (1967), АН ССРСР (1981). Автор понад 200 наукових праць з питань літакобудування та планеризму. Під його керівництвом створено 52 типи планерів і 22 типи літаків, у том числі самі великі у світі АН-22 «Антей» та АН-124 «Руслан». Засновник Авіаційного науково-технічного комплексу у Києві. Герой Соціалістичної Праці (1966). Заслужений діяч науки України (1976). Лауреат Державної премії СРСР (1952), Ленінської премії (1962), Державної премії України (1976), премії ім. М. Янгеля (1984)

Вище представлено головна сторінка розділу «Особи (персоналії)». Рубрики «Біографічні статті з довідкових видань», «Бібліографія та архівні матеріали», «Іконографія», «Аудіо- та відео матеріали», «Електронні ресурси», «Коментарі» поповнюються з відповідних полів БД ІБД та мають свій формат.

Таким чином, використання аспектно-маркерного метода як засобу формалізації підготовки текстів для веб-сайтів дає змогу забезпечити побудову якісного контенту веб-сайта, що задовольняє вимоги цілісності та повноти його змісту. Водночас, наявність уніфікованих у межах веб-сайта схем опису об'єктів дає змогу чітко структурувати матеріал, тим самим значно полегшуючи сприйняття інформації користувачам за рахунок логічності, послідовності, чіткості та ясності викладу опису об'єктів. Аспекти змісту, що виділяються у тексті тієї чи іншої рубрики веб-сайта, можуть служити основою для формування системи гіперпосилань, а, отже, для подолання лінійності текстів.

Використання формалізованих методів у формуванні рубрик УНБА та наповненні їх інформацією дасть змогу значно спростити цей процес і зробити його ефективнішим.

1. Гендина, Н. И. Использование формализованных методов при подготовке текста для веб-сайтов учреждений культуры [Электронный ресурс] / Н. И. Гендина, Н. И. Колкова, О. И. Алдохина // Науч. электрон. б-ка ГПНТБ России. – Режим доступа : <http://ellib.gpntb.ru/subscribe/index.php?journal=ntb&year=2008&num=3&art=4>. – Название с экрана.
2. Гендина, Н. И. Аннотирование [Текст] / Н. И. Гендина, В. П. Леонов // Справочник библиографа / науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2003. – С. 362–374.
3. Гендина, Н. И. Выявление аспектов содержания документов с помощью формальных текстовых признаков [Текст] / Н. И. Гендина // НТИ. Сер. 2. Информационные процессы и системы. – 1979. – № 4. – С. 7–12.
4. Гендина, Н. И. Реферирование [Текст] / Н. И. Гендина // Справочник библиографа / науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2003. – С. 375–387.
5. Гендина, Н. И. Формализация свертывания краеведческой информации как способ повышения качества информационных продуктов и услуг: результаты исслед. науч.-исслед. ин-та информац. технол. социальной сферы Кемеров. гос. ун-та культуры и искусств [Электронный ресурс] / Н. И. Гендина, О. И. Алдохина // LibRar. Org.Ua – Библиотека українських авторефератів. – Режим доступа :

http://librar.org.ua/sections_load.php?s=libraries&id=3511. – Названня с екрана.

6. *Принципы* качества веб-сайтов по культуре [Текст] : руководство / ред. М. Т. Н. Темпера, А. Темпера. – М., 2006. – 61 с.

Яценко О. М. Використання формалізованих методів при укладанні текстів для веб-сайта «Український національний біографічний архів»

Ключові слова: Український національний біографічний архів, веб-сайт, контент, формалізований метод.

Практичне розгортання структурних елементів та тематичних рубрик електронного «Українського національного біографічного архіву», систематичне наповнення його біографічними, супровідними і довідковими матеріалами повинні відповідати головним принципам якості веб-сайтів музеїв, бібліотек та інших установ культури – вони повинні бути релевантними, простими, доступними для користувачів. Для підвищення якості текстів при побудові веб-сайта УНБА запропоновано скористатися досвідом використання формалізованих методів аналізу і синтезу інформації, який зводиться до орієнтації на попередньо виділений перелік відносно самостійних фрагментів – аспектів змісту. При цьому для кожного аспекту встановлюється певна сукупність тільки йому характерних формальних ознак (маркерів), які однозначно обумовлюють його зміст. На прикладі підготовки текстів розділів «Новини» та «Особи (персоналії)» проілюстровано методику формування та наповнення рубрик і підрубрик УНБА.

Yatsenko O.M. Application of formalized methods while composing texts for website “Ukrainian National Biographic Archive”

Key words: Ukrainian National Biographic Archive, website, content, formalized method.

Practical development of structural elements and subject headings of electronic “Ukrainian National Biographic Archive”, its systematic filling with biographic, accompanying and reference materials should conform to main quality principles of websites of museums, libraries and other cultural institutions – they should be relevant, simple, available for users. To improve texts quality while creating UNBA website, it is suggested to use experience of applying formalized methods of information analysis and synthesis, which comes to orientation for previously provided list of relatively independent fragments – content aspects. Herewith a definite set of formal signs (markers), which unambiguously stipulate its content and are typical only for it, is established for every aspect. Formation and filling methods of UNBA headings and subheadings are illustrated by the example of texts preparation for “News” and “Persons (personalities)” sections.

Яценко О. Н. Использование формализованных методов при подготовке текстов для веб-сайта «Украинский национальный биографический архив»

Ключевые слова: Украинский национальный биографический архив, веб-сайт, контент, формализованный метод.

Практическое разворачивание структурных элементов и тематических рубрик электронного «Украинского национального биографического архива», систематическое наполнение его биографическими, сопутствующими и справочными материалами должны отвечать главным принципам качества веб-сайтов музеев, библиотек и других учреждений культуры — они должны быть релевантными, простыми, доступными для пользователей. Для повышения качества текстов при построении веб-сайта УНБА предложено воспользоваться опытом использования формализованных методов анализа и синтеза информации, который сводится к ориентации на предварительно выделенный перечень относительно самостоятельных фрагментов — аспектов содержания. При этом для каждого аспекта устанавливается определенное количество только ему характерных формальных признаков (маркеров), которые однозначно определяют его содержание. На примере подготовки текстов рубрик «Новости» и «Особы (персоналии)», проиллюстрировано методику формирования и наполнения рубрик и подрубрик УНБА.